

Göteborgs universitet

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG)

Journalistikprogrammet HT 15

Kandidatuppsats

Av: Jonas Pettersson & Joacim Fredriksson Kaiberger

Handledare: Gabriella Sandstig

Vem är Hen i Aftonbladet?

En kvantitativ studie om användningen av ordet hen i svensk dagspress mellan 2013-2015

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

This study will examine the occurrence of the Swedish epicene pronoun “hen” in the newspaper Aftonbladet between January 2013 and November 2015. Furthermore we want to investigate the meaning the word obtains when it is used by journalists and in what kind of journalistic subject area it occurs. The study has three questions constructed around the main purpose:

- 1. To what extent did the pronoun hen occur in Aftonbladet between the years 2013 to 2015?*
- 2. What different kinds of meanings does the word obtain when it is used and to what extent are these meanings occurring?*
- 3. In what kind of context does the word occur and to what extent?*

To analyze our findings, theory of sex-marking and agenda setting were used. Previous research has mainly been concentrated around 2012, during this period a widespread debate about the word’s existence in the Swedish language had started to culminate. The time span for this research is the three years following after the “hen-year” 2012 to see if the use of the word had evolve to become a part of the common Swedish language, rather than just a subject for discussion.

A total of 590 occurrences of the word were analyzed in the newspaper Aftonbladet. Observations were made to see if journalists were male or female, in what journalistic genres it occurred, in what types of articles it was mostly used and if the articles were based on the journalists own opinions or not.

The study showed that the occurrence of the pronoun increased during 2013 until mid-2014 when it started to decrease until the end of 2015. In relation to the complete time span it became evident that the word started out as being mainly used as a subject but later evolved to be used with its basic functions as a pronoun or a noun. The results regarding the different contexts showed that the word was more often used by men than women regarding articles based on opinion and culture/entertainment.

The results give an insight in how the use of the word hen has evolved since 2012, a period that has mostly been overseen by other studies. In conclusion it is evident that the word has begun to become a part of the common Swedish language, by being used more frequently.

Nyckelord: hen, förekomst, innebörd, sammanhang

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund.....	3
2. Tidigare forskning.....	5
3. Syfte/frågeställningar.....	8
4. Teoretisk inramning.....	10
4.1 Innebörd.....	10
4.2 Dagordningsteori.....	11
4.3 Könsmärkning.....	13
5. Metod och material.....	16
5.1 Val av material.....	16
5.2 Val av metod.....	17
5.3 Operationalisering.....	17
5.4 Genomförande.....	23
5.5 Validitet.....	24
6. Resultat och analys.....	28
6.1 Frågeställning 1.....	28
6.2 Frågeställning.....	31
6.3 Frågeställning 3.....	32
7. Slutsats.....	37
7.1 Syfte.....	37
7.2 Återkoppling till tidigare forskning.....	37
8. Slutdiskussion.....	39
8.1 Reflektion kring undersökningen.....	39
8.2 Samhällsvetenskaplig relevans.....	40
8.3 Förslag på vidare forskning.....	40
9. Referenslista.....	42

1. Inledning och bakgrund

“Hen” är det mest debatterade ordet i svenska språket på senare år. Tittar man tillbaka var det under 2012 debatten om hen tog ordentlig fart. Enligt Josephson (2013) kom det att bli “det stora hen-året”. Ordet diskuterades flitigt i medierna och användandet i Svenska dagstidningar ökade med 266 procent (Svensson, 2012). I debatten om hen som ett tredje och könsneutralt pronomen uttrycktes i en debattartikel i Svenska Dagbladet att hen är “en lösning som ger möjlighet att möta världen mer förutsättningslöst, eftersom det sätter fokus på individens egenskaper, istället för könstillhörigheten”(Milles, Salmson, Tomicic, 2012, 20 januari).

Debatten tog extra spinn både inom och utanför mediakretsar när ett internt mejl från Dagens Nyheter nådde allmänheten. Rekommendationen för nyhets- och reportagetext var att “hen” inte skulle användas för att ersätta det konventionella “han” eller “hon” - ordet ansågs för laddat. I citat och krönikor var det däremot acceptabelt (Cederskog, 2012, 15 september). Innan året avslutades fick ordets förespråkare vatten på sin kvarn i form av en tung samhällelig institution. Ordet hade för första gången förekommit i ett domslut från hovrätten. Inträdet i den högre juridiska instansen skedde först i Hovrätten för Övre Norrland och senare även i den traditionellt konservativa Svea hovrätt (Svensson, 2012). I juni 2014 presenterades att ordet skulle instiftas i Svenska akademiens ordlista (SAOL) i den 14e upplagan som släpptes 15 april 2015. När det väl skedde var “hen” ett av 13 000 nya ord i upplagan (Lindqvist, 2015, 14 april).

Tidigare forskning om ordet har främst haft en språklig utgångspunkt. Samtidigt har flera av dessa använt dagspress som undersökningsobjekt för underlag till analys. Sammantaget har dessa studier visat att ordet i första hand diskuterats. När det kommer till ordet som en naturlig referentiell del av språket har användningen varit begränsad. Samtidigt har det förekommit antydningar om att ordets starka politiska laddning och omdiskuterade natur kan vara på väg att avta. Efter ordets stora utbrott 2012 så minskade antalet vetenskapliga artiklar inom ämnet. Vi har inte kunnat identifiera någon studie med åren efter den stora hen-kulmen

som sin undersökningsperiod. Därför ser vi ett vetenskapligt behov i att ha år 2013 till 2015 som vår undersökningsperiod.

Kopplingen mellan massmedia och publik kan förklaras med dagordningsteorin (McCombs, 2006). Hen var under år 2012 mer ett ämne än ett ord. Dagordningsteorin skulle säga att detta väl omskrivna ämne gjorde att folket också tenderade att diskutera ordet hen. Och visst pratades det! Vi ställer oss frågan om ordet hen har gjort resan från ett omdiskuterat ämne till naturligt ord i svensk dagspress, ett medium som är en viktig del av den offentliga svenskan (Tidningsutgivarna, 2012).

Den här studien ska undersöka hur förekomsten av ordet hen förändrats mellan 2013-2015, vad ordet ges för innebörd samt i vilka sammanhang det förekommer i svensk dagspress.

2. Tidigare forskning

I detta avsnitt redogör vi för tidigare forskning om ordet hen. Genom att presentera och ställa olika studier mot varandra vill vi skapa överblick över vad de täckt in gemensamt för att sedan kunna motivera var det finns behov av ytterligare forskning.

Den svenska och "hen"-specifika forskningen har i huvudsak lanserats i anslutning till ordets stora genombrott 2012, det som enligt Josephson (2013) kom att kallas "det stora hen-året". Här ser vi ett behov att studera ordets förekomst i ett mer mättat och normaliserat stadium. Pronomen är en ordklass som brukar kallas sluten. Inom svenska språket är det ovanligt att nya ord tillkommer i en sådan klass (Milles, 2013). Dessutom är den empiriska forskningen om de tidigare faserna av ords etablering generellt sett begränsad (Svanlund, 2009).

Ledin & Lyngfelt (2013) undersöker språkliga funktioner och förekomster i Göteborgs Posten 2012. Bland många språkliga funktioner som redovisas ingående i kapitel 5.3, görs en viktig upptäckt i att en metaspråklig användning av ordet kraftigt dominerade förekomsten i den undersökta tidningen Göteborgs-Posten. Ordet har alltså diskuterats mer än det använts under 2012. Både Bertils (2013) och Milles (2012) sorterar bort eller låter bli helt att beröra meta-hen i sina urval. Ytterligare indikationer på var det referentiella användandet står idag i relation till metaanvändandet, en jämförelse som tydligt säger något om vilket roll hen fått i språket, är därmed okänt. Även här ser vi ett vetenskapligt område som behöver breddas.

Medan Ledin & Lyngfelt (2013) både försöker kartlägga ordets funktioner och samtidigt mäter förekomst gör Bertils (2012) ett markerande om att inte uttala sig om förekomsten. Istället fokuseras helt och hållet på att hitta ordets språkliga funktioner. Det fastslås av författaren att resultaten från undersökningen pekar på att den starka politiska laddning som präglat ordet börjar försvagas och att pronomenet rör sig mot en mer allmänspråklig och neutral användning, detta med bakgrund i det många olika typer av forum som ordet påträffat i. Att inte inkludera förekomsten av meta-hen i beräkningen på samma sätt som Ledin & Lyngfelt (2013) gör att denna slutsats kan ifrågasättas.

Milles (2013) undersöker användandet av *hen* i tidningstexter som en av fyra textkulturer. Denna studie bidrar med ett par kortare kommentarer om de sammanhang, dvs bevakningsområden, som ordet förekommer i. Resultatet visar att ordet förekommer i nyhetstexter men är klart vanligast på kultur- och nöjessidorna och oftast i artiklar av åsiktskaraktär, ett resultat som får stöd av Bertils (2012) studie. Milles menar att ordet har börjat användas “i viss utsträckning” i tidningsspråket. Ledin & Lyngfelt (2013) utgår bara från Göteborgs-posten men drar ändå slutsatsen att *hen* inte är allmänt etablerat i standardskriftspråket.

Till *sammanhang* kan även författarens kön kopplas. Ingen av ovanstående studier behandlar om *hen* används främst av män eller kvinnor bortsett från Milles (2013) vars resultat visar att kvinnor i större utsträckning använder ordet i akademiska uppsatser. Vidare visar Ledin (2012) ett liknande resultat om kvinnor som främsta *hen*-brukare i bloggvärlden. Den enda studie som kopplar kön till tidningstext är en uppsats av Lundberg & Verina (2012), även här dominerar kvinnornas användning. Uppsatsen har samtidigt en kvalitativ ansats, en metod med för litet urval för att anses kunna uttala sig könsrepresentation på ett tillförlitligt sätt. Från den forskning som påträffats saknas därmed en bredare kartläggning av hur ordets användning är kopplat till kön inom området dagstidningar.

Ett ord som *hen* är inte unikt för Sverige, införandet av ett neutralt tredje pronomen har drivits genom den så kallade andra vågens feminism under andra halvan av 1900-talet i flertalet europeiska länder (Paterson, 2011) och under det nya millenniet fick den svenska versionen “*hen*” fäste i feminist- och HBTQ-kretsar (Milles, 2013). Paterson (2011) undersöker hur användandet av engelskans generiska “*he*” har förändrats från andra halvan av 1900-talet fram till 2009. Resultatet visar att ett generiskt “*they*” tagit över rollen som mest framträdande val när kön inte kan anges. Ordet har också etablerats som en del av det engelska standardspråket i engelska tidningar. Författaren föreslår att skiftet till viss del beror på påtryckningar om ett icke-sexistiskt språk från den feministiska rörelsen och rättvisekampanjer.

För att sammanfatta tidigare forskning och inomvetenskaplig problematisering kan följande sägas: forskningen om hen har i stor utsträckning koncentreras kring ordets stora etableringsår 2012. Studierna har kartlagt ett antal användningsfunktioner (hen-typer) av vilka meta-hen använts flitigast som konsekvens av den intensiva debatten under 2012. Samtidigt visar ordet indikationer på att röra sig från sin starka politiska laddning och omdebatterade natur. Ordet har ökat i sin användning men har begränsad etablering i tidningsspråket. Ordet förekommer främst på kultursidorna och används mest av kvinnor även om extensiv forskning saknas. Internationell forskning visar att övergången till ett tredje pronomen även existerar i brittisk press.

Till denna forskning vill vi tillföra en undersökning med ordet i ett senare och mer normaliserat stadie som jämför vardagsanvändande av hen och debatten om ordet i sig förändrats. Eftersom tidigare forskning varit strikt språklig avser vi tillföra ett journalistiskt perspektiv genom teori om medieeffekter och studera kön hos avsändaren (journalisten).

3. Syfte/frågeställningar

Med tidigare forskning som bakgrund ska vi i detta avsnitt presentera våra frågeställningar. Våra frågeställningar skall tjäna som ett tillvägagångssätt för att uppfylla uppsatsens syfte som också presenteras nedan.

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur förekomsten av ordet *hen* förändrats mellan 2013-2015, vad ordet ges för innebörd samt i vilka sammanhang det förekommer i svensk dagspress. Genom att studera förekomsten av antalet ord efter 2012 har vi för avsikt att tillföra kunskap om den potentiella uppmärksamhet som *hen* fått i den allmänna debatten. Genom att också analysera innebörden och i vilka sammanhang *hen* förekommer avser vi även nyansera den tidigare forskningen.

*1. I vilken utsträckning har förekomsten av ordet *hen* förändrats mellan 2013 till 2015?*

Tidigare forskning kring *hen* centrerades runt 2012 och “det stora *hen*-året”. Genom resultaten kan vi jämföra *meta-hen*, den kategori som dominerade Ledin & Lyngfelts studie, med de samlade pronomina kategorierna. Från resultaten kan vi även ställa kategorin *meta-hen*, som dominerade Ledin & Lyngfelts studie, med de samlade referentiella kategorierna och utröna om ordet fortfarande främst diskuteras, alltså har en plats på dagordningen eller om det används referentiellt som en naturlig del av språket.

*2. Vilka olika innebörder ges ordet *hen*, och i vilken utsträckning förekommer dessa?*

Ledin & Lyngfelt (2013) och Bertils (2012) identifierade ett antal *hen*-typer som passar för olika språkliga syften. Utöver *metaanvändningen* är generiska *hen* den typ som har börjat användas mer flitigt än övriga. Bland övriga kategorier skiljer sig förekomsten i de olika studierna, något som kan bero på olika urval och att ordet befann sig i en tidig fas av sitt användande.

*3. I vilka, och till vilken utsträckning förekommer ordet *hen* i olika sammanhang?*

Tidigare forskning visar att ordet använts mest på kultursidorna, har åsiktsbetonad art och är skrivna av kvinnor. Detta är enligt könsmärkningsteorin klassiskt “mjuka” områden.

Samtidigt kan detta ha påverkats av ordets omdiskuterade natur under 2012. Genom att

studera i vilka bevakningsområden ordet används kan vi sedan analysera ordet hens journalistiska sammanhang ur ett könsmärkningsperspektiv.

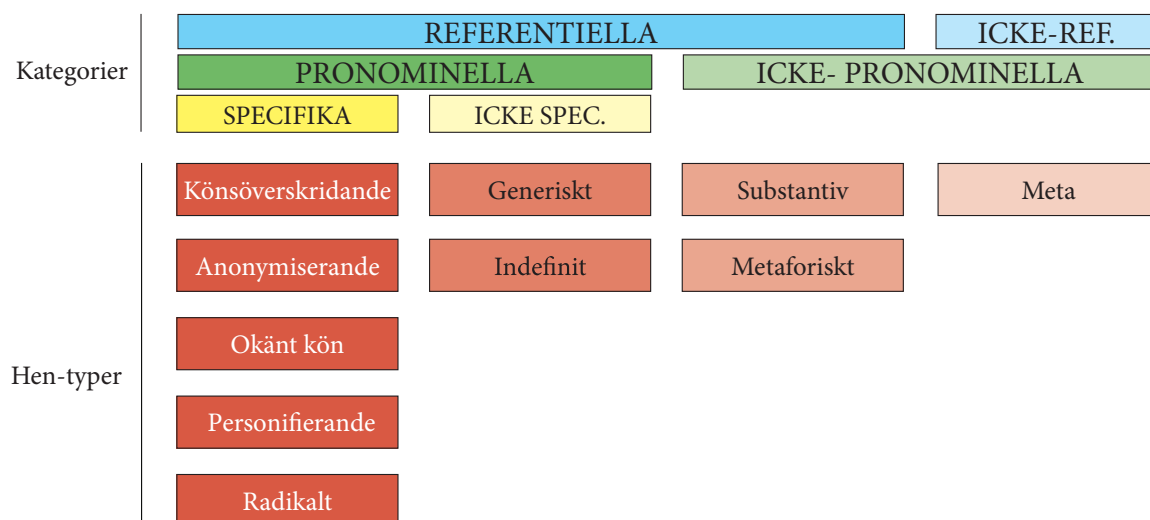
4. Teori

I detta avsnitt presenterar vi våra utvalda teorier och motiverar varför de passar i vår undersökning. Teorierna ska ligga som grund för att resultaten från vår undersökning skall kunna analyseras. Avslutningsvis diskuteras hur de teoretiska skolorna fungerar tillsammans

4.1 Innebörd

För att i ett tidigt stadiet skapa en god förståelse för den breda språkliga innebörd ordet hen kan ges presenteras den modell vi kategoriserar ordet utifrån. Figuren nedan återkommer senare i metodkapitlet, först i allomfattande form och sedan endast med de utvalda typerna som skall undersökas.

Figur 1: Användningsområden för ordet hen

Kommentar: Figuren visar fri sammansättning av de hen-typer som Bertils (2012) och Ledin & Lyngfelt (2013)

Som figuren visar kan ordet användas på ett stort antal sätt. Från tidigare forskning har vi valt att lyfta fram 10 olika hen-typer som påträffats i tidigare forskning. Ett viktigt begrepp, framför allt i vår första frågeställning är *referentiell användning*. När ordet hen används referentiellt är det en naturlig del av en mening, till skillnad från meta-hen där ordet i sig blir ett ämne, en huvudsak för meningen (Ledin & Lyngfelt, 2013). Vidare kan ordet delas in i uppdelningen mellan *pronominal* respektive *icke pronominal* användning. Den pronominala

kategorin innehåller alla typer av hen där ordet fungerar som ett personligt pronomen. En tredje kategorimässig uppdelning är den mellan syftning på specifik eller icke-specifik person. Vid icke-specifik användning åsyftas alla tänkbara individer inom ett bestämt sammanhang. De två hen-typerna generisk och indefinit skiljer sig mycket lite från varandra (Ledin & Lyngfelt, 2013).

Flest hen-typer påträffas under kategorin specifika hen som används för att åsyfta en specifik, men inte nödvändigtvis känd individ. *Könsöverskridande* hen används för personer som varken betraktar sig som han eller hon, *anonymiserande* när personens kön av olika anledningar inte bör avslöjas, *okänt kön* när vetskapen att en specifik person finns men könet inte är känt, *personifierande* när djur eller väsen görs mer mänskliga och *radikalt* när ordet helt ersätter alla förekomster av hon och han. Inom den icke-pronominella kategorin kan ordet också användas som substantiv, i metaforiska sammansättningar eller i metaspråkligt syfte (Bertils, 2012; Ledin & Lyngfelt, 2013)

Med dessa olika hen-typer ska alltså en förklaring och analys genomföras av vilken innebörd ordet hen ges. Hur typerna användes i Aftonbladet och en mer ingående beskrivning av de olika hen-typerna och vilka av dessa som ska undersökas ges i kapitel 5.3.

4.2 Dagordningsteorin

Dagordningsteorin förklarar relationen mellan medias agenda eller dagordning och allmänhetens prioritering av olika sakfrågor - allmänhetens dagordning. Det som media prioriterar att förmedla blir också viktiga frågor för allmänheten. Media kan alltså inte styra *hur* människor tänker om saker, däremot styr massmedia *vilka* saker allmänheten tänker på och prioriterar som viktiga. Medias dagordning styr alltså allmänhetens dagordning. (McCombs, 2006)

Inom forskningen kring journalistik och dess effekt på allmänheten publicerade Joseph Klapper *The effects of masscommunication* i början på 1960-talet (Klapper, 1960). Klappers fann att det saknades en direktpåverkan mellan massmedia och publik. Hans undersökning baserades, likt många studier inom forskningen kring mediaeffekter, på valrörelse och

väljarnas åsikter om sakfrågor. Endast en bråkdel av väljarna i Klappers undersökning ändrade sig i sina prioriteringar under massmedias påverkan. Sakfrågorna diskuterades istället bland opinionsbildare och vänner vilket ledde till ett två-stegsflöde mellan media och väljarnas tankar. Utifrån detta fastslogs det som kallades teorin om minimala effekter (McQuail, 2005).

Detta synsätt kom dock att omkullkastas genom dagordningsteorin. I samband med presidentvalet 1968 testades och rankades allmänhetens lista över de viktigaste sakfrågorna. Resultatet visade sig ha en mycket hög korrelation med de frågor som media fokuserat på. Utifrån detta utvecklades teorin och har idag testats i omkring 400 studier som bekräftar orsakssambandet (McCombs, 2006).

Dagordningsteorin delas in i två nivåer. Den första nivån handlar, som ovan nämnt, om prioriteringen av olika ämnen eller objekt. Nivå två handlar om prioriteringen av de valda ämnenas olika attribut (McCombs, 2006). Låt oss säga att frågan om bostadsbrist blir flitigt rapporterad om i massmedia. Då hamnar denna högt på dagordningen, vi prioriterar frågan över många andra. Detta är den första nivån. Sedan kan bostadsfrågan gestaltas med en rad olika attribut. Byggherrarnas inställning, konsekvenser för samhället, trångboddhet, om det är hyres- eller bostadsrätter som saknas etc. Detta är den andra nivån av dagordningsteorin. Det viktigt att betona att dagordningsteorin inte rör åsikter om ett ämne utan bara om ämnet prioriteras som viktigt eller ej. För att sammanfatta kan man säga att styrkan i betoningen av en fråga i nyheterna påverkar allmänhetens rangordning av samma fråga. Första nivån handlar om vilket objekt vi tenderar att tänka på, medan nivå två handlar om vilka attribut av detta objekt vi fokuserar på.

Fenomenet hen var inte en plötslig händelse. Ämnet växte mycket långsamt fram och plötsligt var det överallt. Allmänheten diskuterade ämnet flitigt och detta kan dagordningsteorin vara en tänkbar förklaring till. Den stora förekomsten av Meta-hen som Ledin & Lyngfelt (2013) påträffade i Göteborgsposten under 2012 visar att hen under denna period var ett ämne snarare än ett ord. McCombs (2006) diskuterar tidsintervallerna för dagordningseffekternas uppkomst och upphörande i nyhetstidskrift. Ett ämne har en intensiv

period på åtta veckor och därefter en försvagningsperiod på 26 veckor. Bertils (2012) menar att ordet går emot att lämna sin period som politiskt laddat ämne vilket skulle stödja en McCombs förklaringsmodell om effektens försvagning i detta fall.

Dagordningsteorin är främst intressant för oss på sin andra nivå. Vi applicerar denna del när vi analyserar våra resultat på fenomenet hens innebörd (fråga 2) och sammanhang (fråga 3). När vi studerar dessa delar av fenomenet studerar vi, som McCombs (2004) själv uttrycker om teorins andra nivå, de kännetecken och egenskaper som berikar bilden av varje objekt.

4.3 Könsmärkning

Begreppet könsmärkning har främst använts inom forskning kring organisation och arbetslivsforskning (Edström, 2006). Teorin behandlar föreställningar om kön som återspeglas i hur många kvinnor och män representerar något. Men teorin ger också ett sätt att beskriva förväntningar om manligt och kvinnligt. Begreppet har under 2000-talet använts av flera mediaforskare, däribland Edström (2006), Löfgren Nilsson (2007) och Djerf-Pierre (2003).

Könsmärkningen har inom journalistiken använts för att dela in bevakningsområden i manliga eller "hårda" och kvinnliga eller "mjuka" bevakningsområden. Exempel på hårda ämnen är politik, näringsliv och brottsjournalistik. Ämnen som brukar tillskrivas den mjuka kategorin är kultur, skola, vård och omsorg (Löfgren Nilsson, 2007).

Vidare menar Melin (2008) att det finns en hierarkisk maktordning ämnesfälten emellan. De hårda bevakningsområdena ges en högre status än de mjuka. Dessutom visas exempel på att kvinnor ofta tilldelas mjuka ämnen, även om detta inte stämmer överens med deras personliga intressen (Melin, 2008). Könsmärkningen handlar alltså om symboliska aspekter som får konkreta effekter som att bevakningsområden, och i förlängningen värdet av det journalistiska arbetet, värderas olika.

Under feminiseringens och kommersialiseringens tid efter 1985 började denna cementerade uppdelning luckras upp. Under denna period fram till början av 90-talet minskade

könsmärkningen av bevakningsområden till en nära jämn nivå (Djerf-Pierre, 2003). Forskning som undersöker senare perioder har samtidigt visat att könsmärkningen fortfarande består på redaktionerna. Kent Asp visar i "Journalist 2000" att kvinnor i stor utsträckning bevakade familj, skola och vård medan män bevakade näringsliv, sport och kriminaljournalistik (Asp, 2000). Senare forskning av Löfgren Nilsson (2007), som fokuserat på kvinnlig representation, visade en könsjämn balans i politik, utrikesfrågor och kultur. Kvinnor var underrepresenterade inom sport, ledartexter och brottsjournalistik.

Löfgren Nilsson (2004) visade också i "*Könsmärkning i SVT:s nyheter 1958-2003*" att undersökningsperiodens sista år under 2000 talet visade indikationer på att bevakningsområdenas könsjämn representation åter föll in i gamla mönster om hårt och mjukt. Detta kan vara ett bevis på att en jämnare fördelning av bevakningsområden inte nödvändigtvis uppstår som en konsekvens av ett modernare samhälle. Hon slår istället fast att "*...jämnställdhet, definierat som frånvaro av könsmärkning, inte är något som automatiskt löser sig med tiden utan snarare kräver ett aktivt arbete.*"

I ett examensarbete vid Södertörns Högskola har dock Lundberg & Verina (2012) studerat ordets användning i storstadspressen med könsmärkningen som teoretisk bas. Resultatet visar att ordets användning har en stark koppling till områden och artiklar av "mjuk" karaktär.

Forskaren i företagsekonomi Ulla Eriksson skriver om inrutade könsnormer och återskapande av kön inom företagsvärlden i termer av *könsbevarande* och *könsbrytande budskap*. Könsbrytande budskap ses som något positivt och kan till exempel innebära att arbetsbeskrivningar innehåller såväl feminina som maskulina drag eller att kvinnor tar plats i ledande positioner (Eriksson, 2000). Vi använder dessa definitioner i anslutning till den närliggande teorin om könsmärkning. Edström (2006) definierar en kategori som könsmärkt om en skevare fördelning än 60/40 existerar. Vi använder samma definition för en sådan fördelning och kallar det som tydligt bryter mot traditionella föreställningar om hårt och mjukt som *könsbrytande*.

Vi använder teorin om könsmärkning genom att applicera teorin i vår analys av de sammanhang som den används. Genom att studera under vilka vinjetter ordet används kan vi avgöra om den har kvar sin starka koppling till mjuka områden. Det blir intressant att applicera könsmärkning på den eftersom ordet i sig har beskrivits som ett språkligt jämställdhetsverktyg (Milles, Salmson, Tomicic, 2012, 20 januari).

Det ska avslutningsvis sägas att vi tidigare aldrig påträffat studier som kombinerar teori om medieeffekter och kön. Denna blandning kan därför, tillsammans med avståndet mellan de teoretiska skolorna uppfattas som något forcerad. Vi tror samtidigt att de kan komplettera varandra på ett bra sätt. Teorierna används för att besvara olika frågeställningar snarare än att kombineras och ställas mot varandra.

5. Metod

I det här avsnittet presenteras val av material, vilken metod som använts samt operationalisering av våra teoretiska begrepp. Vi motiverar varför dessa val lämpar sig för att på bästa sätt uppfylla undersökningens syfte. Vi diskuterar också hur våra val påverkat resultatens validitet och reliabilitet .

5.1 Val av material

Det finns en bred utgivning av dagstidningar i Sverige, trots en nedåtgående spiral så läser närmare 70 procent av befolkningen en dagstidning på en genomsnittlig dag (Tidningsutgivarna, 2015). Vi anser därför, med stöd från Milles (2013) att dagstidningar kan ses som en viktig del i den allmänna svenskan och lämpar sig bra som ram för materialinsamlingen.

Vi vill undersöka tidningar som hade en kontinuerlig publikation under vardagar. Vår definition av dagstidning är därför att den måste publiceras minst fem gånger i veckan. Initialt skulle undersökningen studera fyra olika dagstidningar utifrån ett strategiskt urval. Antalet tidningar som skulle analyseras avgränsades utifrån att vi ville fånga upp redaktioner av olika politisk färg med olika typer av spridningar i Sverige. Vi utgick från Tidningsutgivarna (2015) för att få en överblick av svenska tidningar. Urvalet innefattade kvällstidning i storstad, dagstidning i storstad och dagstidning i större tätort samt dagstidning i mindre tätort - Det skulle ge oss en bredd i hur användningen av ordet har utvecklats. Inom de fyra olika typerna skulle den tidning med flest upplagor per publicering väljas.

Den största förändringen, till följd av externa omständigheter, blev en stor nedskärning i urvalet till att endast undersöka en av de fyra olika tidningstyperna. Den enda tidning som kunde undersökas var Aftonbladet, tidningen med störst spridning i kategorin kvällstidningar (Tidningsutgivarna, 2015).

Undersökningsperioden avgränsades till 2013-2015. Flera av de studier som tidigare gjorts på ämnet har arbetat omkring år 2012 då hen-debatten tog fart. Valet gjordes i syfte att kunna nyansera tidigare forskningsresultat som kan ha påverkats av ordets omdebatterade natur under 2012. Den valda tidsperioden ger alltså en möjlighet att se ordet i ett mer normaliserat stadiet vilket sedan kan jämföras med tidigare forskning.

Urvalet av hen-förekomster bestämdes i förhoppning om att ge ett så generaliserande resultat som möjligt. Valet föll på användningen av totalurval för att samla ihop alla påträffade förekomster av ordet hen. Ett totalurval är det mest önskvärda för att uppnå en stark validitet. Detta är dock inte alltid praktiskt möjligt om antal undersökningsenheter är alltför stort (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:171). Med totalurval kunde vi med god empirisk grund visa hur ordets förekomst, dess olika innebörder och dess koppling till olika sammanhang förekom under en treårs period.

5.2 Val av metod

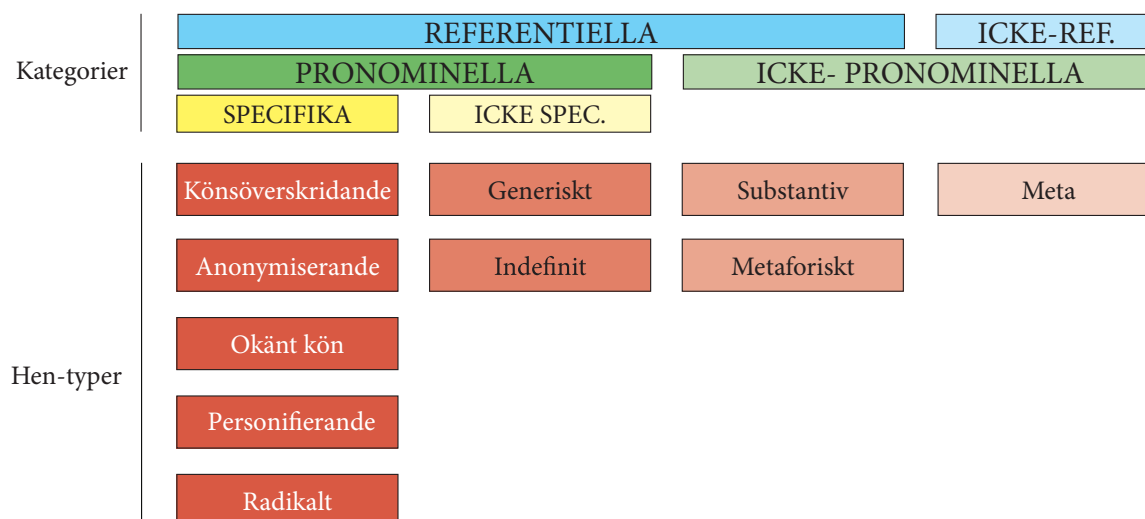
Eftersom undersökningen främst inriktar sig på att mäta förekomst valdes kvantitativ innehållsanalys, en metod som används med fördel när förekomst av "innehållsliga kategorier i ett material" ska mätas (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:197). Utöver förekomst ämnar vi få svar på vilken *innebörd* ordet ges och i vilka *sammanhang* ordet förekommer. De två teoretiska begreppen har fått kvantifieras för att kunna mätas genom frekvens men krävde ett större antal operationella indikatorer. Den kvantitativa innehållsanalysen är alltså bra lämpad, istället för att leta innebörd och sammanhang i det som är "dolt under ytan och endast kan tas fram genom intensiv läsning", dvs kvalitativ metod (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012: 55,210). Hur begreppen kvantifierades presenteras nedan.

5.3 Operationalisering

Begreppet *förekomst* är det mest direkta och konkreta av de tre begreppen vi utgår ifrån. Definitionen grundar sig i ordet hens förekomst i svenska dagstidningar. Förekomsten fungerar som utgångspunkt för de två andra begreppen som ger en mer detaljerad bild av hur ordet används. Här handlar det alltså bara om antalet förekommande ord som ska

dokumenteras. Det ska betonas att det är *det totala antalet förekomster* som undersöks och inte *antalet artiklar innehållande ordet*. Vilka konsekvenser detta får för resultatet diskuteras under avsnitt 5.5 “validitet”.

Figur 1: Användningsområden för ordet hen

Kommentar: Figuren visar fri sammansättning av de hen-typer som Bertils (2012) och Ledin & Lyngfelt (2013)

Med *innebörd* vill vi fånga upp vilka språkliga användningssätt hen ges och vilken betydelse ordet kan få. Vi utgår från olika användningsformer av hen som sedan tidigare är definierade av Ledin & Lyngfelt (2013) och Bertils (2012). Vi redovisar först en sammanställning på samtliga hen-typer genom Figur 1 som presenterades redan i kapitel 4. Därefter ges exempel på hur varianterna använts och i vilken utsträckning de påträffats i tidigare forskning. Under avsnittet motiveras vilka av dessa som förkastas och vilka vi väljer att studera. Avsnittet avslutas med en sammanställning över de hen-typer vi valt att inrikta oss på.

Uppdelningen mellan referentiell användning och meta-användning är relevant för att förklara förhållandet mellan hen som ord och hen som debattämne. Ledin & Lyngfelt (2013) visar att metaanvändningen av ordet var dubbelt så vanligt förekommande som referentiell användning i Göteborgs-posten 2012. Detta menade författarna var en konsekvens av ordets omdebatterade natur under 2012. Med detta som bakgrund använder vi meta-hen som

indikator för hen-debatten och referentiella hen som indikator för hen som en naturlig del av svenska språket. En kategorisk uppdelning som inte används i resultatet men som är viktig för att förstå hur ordet kan användas är den mellan pronominal och icke-pronominal.

Kategorin avgör, precis som namnet antyder, de hen-typer där ordet används som pronomen.

Inledningsvis beskriver vi hen-typerna inom kategorin specifik; **könsöverskridande** hen används i syftning på personer som identifierar sig utanför den dikotomiska han/hon-normen och inte vill refereras till ett sådant. Exempel (1) från Aftonbladet:

(1) 26-årige Thomas Neuwirth som hen heter identifierar sig som könsneutral och har gjort sig ett namn som dragartisten Conchita Wurst.

I exemplet ovan gör alltså artikelförfattaren det medvetna valet att använda hen, efter hur personen väljer att betrakta sig själv istället för att hänvisa till biologiskt kön. Bertils (2012) kallar samma typ för *intergender-hen*. Här har vi valt att använda den svenska benämningen av praktiska skäl. **Anonymiserande** hen används när könet på personen ifråga är känt för avsändaren men av olika anledningar inte bör avslöjas. Denna hen-typ påträffades ofta i krönikor när skribenten refererade till en person i sin närhet (2) men även inom nyhetsjournalistiken som utökat källskydd när skribenten utöver att inte röja namn, heller inte röjer könet (3).

(2) I dag får jag ett mejl från en uppdragsgivare, en av få som jag har behållit av sentimentala skäl. Hen undrar om jag kan tänka mig att göra om ett omslag inför pocketversionen.

(3) Men en person med insyn i personaladministrationen vittnar om uppsägningar och dåliga villkor. - Jag hör vad de anställda säger och det är inte humant. Många har hoppat av. De vill inte jobba för den här lönen, och inte så här; plocka skräp utan skyddshandskar, säger hen.

Bertils (2012) kallar samma variant för *maskerande hen*. Här prioriteras "anonymiserande" eftersom vi studerar dagstidningar och ordet har en starkare förankring till pressetik. En annan specifik typ av hen som är svår att urskilja från anonymiserande är **okänt kön**. Skillnaden mot anonymiserande hen är att könet är okänt för skribenten. Denna skillnad kan läsaren inte alltid urskilja(4).

(4) I fredags kom en ärlig medborgare in till polisen i Oskarshamn med en större summa pengar som hen hade hittat.

I exemplet ovan vet vi att det rör sig om en specifik person. Samtidigt är omöjligt att avgöra om polisen valt att inte uppge könet för journalisten (okänt kön) eller om journalisten valt att anonymisera könet. Den svåra skiljelinjen har medfört att de båda varianterna kodats och i resultaten redovisats under den gemensamma hen-typen *anonymiserande/okänt kön*. Typen har nämnts och använts i flera av de tidigare studierna, till skillnad från *personifierande* hen som används för att göra ett väsen (5) eller djur (6) mer mänskligt. Den här typen är endast omnämnd av Bertils (2012) men påträffas ett överraskande stort antal gånger i vårt material. Djur skulle definitionsmässigt även kunnat kodas som "okänt kön". Men eftersom ingen tidigare forskning om hen utöver Bertils (2012) har berört hur djur ska definieras väljer vi samma spår.

(5) Jag tror allvarligt talat att ordet ekonomi är något djävulen slängde ihop när hen var som allra mest upprörd över att det är så hett i helvetet.

(6) LIZARD MISKOVSKY? Denna lilla ödla fångades på bild i Yoyakarta i Indonesien när hen rep(til)ade.

Den sista typen bland specifika hen är det som kallas för *radikalt* hen. Det innebär att hen används som ett ställningstagande för att helt ersätta han/hon. Även om könsidentiteten är känd för användaren. Denna hen-typ tas inte med i urvalet eftersom den mycket svår att urskilja i från andra kategorier och har inom tidigare forskning bara påträffats vid ett tillfälle, då i bloggtext (Bertils, 2012).

Bland typerna som syftar på icke-specifik person används *generisk* eller hen används när rent teoretisk vilken person som helst kan åsyftas (7). Milles (2012) menar att ordet ursprungligen var tänkt att användas på detta sätt men att funktionen att även referera till unikt identifierbara referenter tillkommit. I tidigare forskning har generiskt hen varit den vanligaste referentiella användningsformen (Ledin & Lyngfelt, 2013)

(7) Ett kardinaltecken på en fullblodspsykopat är att hen försöker försvaga partnerns motstånd, få partnern att tvivla på sin egen förmåga.

Den andra typen av icke-specifikt hen kallas för *indefinit hen*, en kategori som beskrivs av Ledin & Lyngfelt (2013) som "icke unikt identifierbar syftning". Skillnaderna till generiskt

hen har ansetts så marginella att de i senare rekommenderat att sammanföra dessa, en lösning som denna uppsats följer.

En typ som står för sig själv är **substantiv**. Denna kan i sin användning (8) ofta ses som en underkategori till könsöverskridande hen. Men den är samtidigt inte pronominell vilket gör att den klassas för sig själv. I genomgången av materialet var substantiv den enda hen-typ som var genomgående svår att fastställa, de förekomster som inte kunde säkerställas som substantiv kodades som "övrigt". De tillfällen där denna typ av osäkerhet uppstod var i sammantaget mycket få och substantiv utgör i resultatet en mycket liten andel av totala antalet hen. Skulle samma osäkerhet vara genomgående för en mer frekvent återkommande hen-typ hade resultatets interna validitet äventyrats. Nu är påverkan mycket begränsad med samtidigt viktig att nämna.

(8) Mitt barn är ingen hen! En ny undersökning visar att majoriteten av småbarnsföräldrarna är negativa till ordet.

Bertils (2012) identifierar ytterligare en användning i **metaforiskt hen** som kan kategoriseras tillsammans med substantiv. De två typerna delar inga attribut utöver att vara icke-pronominella men samtidigt referentiella. Typen används för att beskriva någonting som subjektivt kan kopplas till hen-attribut och används metaforiskt i sammansättningar. Typen kommer inte tas med i urvalet då den påträffats alltför sällan i tidigare forskning.

En viktig typ som redan behandlats är det icke-referentiella **meta-hen** som inte fyller någon språklig funktion i sig. Typen används på i ett metaspråkligt sätt där själva ordet åsyftas(9). Typen är den i särklass vanligaste i studien Ledin & Lyngfelt (2013). I materialinsamlingen har flera förekomster av meta-hen påträffats i en och samma artikel (10), en företeelse betydligt mer ovanlig för övriga hen-typer.

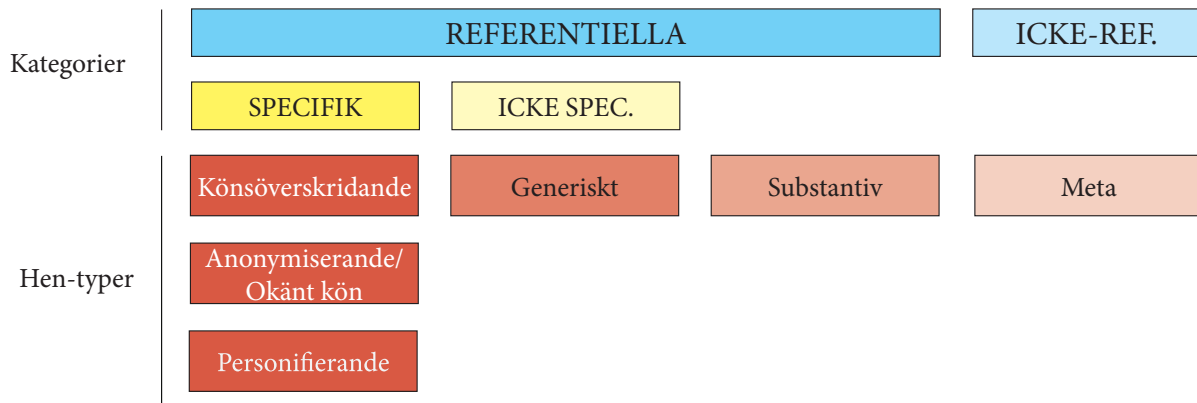
(9) En enig kongress har röstat igenom att det könsneutrala pronomet "hen" ska användas i fackförbundets stadgar.

(10) Hon hyllar svenska folket för det nya ordet: Jag tycker hen är så bra

.....nu hyllar hon svenska folket - och användandet av det könsneutrala ordet hen.

....framför allt blev hon lycklig över att det könsneutrala pronomenet hen kommit med i Svenska Akademiens ordlista.... är en förebild för andra länder sedan folket börjat använda ordet "hen". "Jag har aldrig hört talas om något liknande....

Figur 2: Användningsområden för ordet hen (omarb.)

Kommentar: Omarbetad version som visar de typer och kategorier som vi använder som operationella indikatorer för det teoretiska begreppet innebörd.

Den sista teoretiska definitionen som ska fastställas är den för *sammanhang*. Här menar vi olika återkommande samband man kan tyda sett till användningen av hen ur ett könsperspektiv. Vi lyfter fram *var* ordet används och *vem* som använder det.

Sammanhang operationaliserades genom variablerna kön, artikeltyp, bevakningsområde och artikelkaraktär. För att könet skulle kunna fastställas i vår kodning krävdes en byline till artikeln eller annan tydlig angivelse som “*Åsa Lindeborg listar sina bästa filmer*”. Faktarutor och tillägg är vanligtvis skrivna av samma författare som tillhörande artikel, men då detta aldrig med säkerhet kan fastställas valde vi att koda dessa som “okodbart”. Artikeltyp och bevakningsområde hjälper oss förstå i vilka form- och temamässiga sammanhang ordet används inom. En artikels bevakningsområde är sällan ömsesidigt uteslutande utan inbegriper flera teman, en artikel på kultursidorna kan handla om politik inom sportvärlden. Under vår provkodning insåg vi att vårt totalurval tillsammans med fastställande av vinjetter, genom att studera texten noga och se vilket tema som var mest dominerande, skulle bli alltför för tidskrävande. Därför fick vinjetten i sidhuvudet i första hand bestämma. Saknades detta studerades rubriken efter ord som tydligt kunde kopplas till ett bevakningsområde. För att kunna analysera användandet utifrån könsmärkningsteorin kopplat till bevakningsområden delades ämnen in i kategorierna *hårda*, *mjuka* och *neutrala* i en frittolkad modell efter Djerf-Pierre, Löfgren Nilsson och Edströms definitioner.

Tabell 1: Indelning av bevakningsområden

Mjuka ämnen	Hårda ämnen	Neutrala ämnen
Familj/Relation	Politik/juridik	Konsument/livsstil
Kultur/Nöje	Kriminaljournalistik	Övrigt
Vård/omsorg	Sport	
Skola/utbildning	Näringsliv/ekonomi	

Artikelkaraktär visar om artikeln är skriven utifrån ett åsiktsbaserat/personligt perspektiv eller på ett strikt informationsbetonat vis.

5.4 Genomförande

I studien analyserades 590 förekomster av ordet hen. Samtliga från Aftonbladet mellan 2013 och 2015. Mediearkivet Retriver för svensk tryckt press användes som sökmotor. Arkivet innehåller samtliga tidningssidor och uppdateras dagligen vilket gör att det sista datumet i undersökningsperioden blir detsamma som när materialinsamlingen avslutades 26/11-15. Sökningen innefattade endast ordet "hen". Varken "hens" eller den alternativa objektsformen "henom" fanns med i sökningen. Detta var ingen avgränsning utan en ren miss. I efterforskningen genomfördes en sökning i i mediearkivet. "Hens" förekom i 42 artiklar och "henom" i åtta. Givet att dessa innehåller en förekomst var landar vi på ett totalt bortfall av 8,5 procent av samtliga förekomster.

Sökningen genomfördes mellan den 23e och 27e november 2015. Aftonbladet har en stor mängd bilagor som inte tog plats i urvalet. Sökningen begränsades till huvudtidningen Aftonbladet med tillhörande Sportbladet.

Förekomsten av ordet hen kunde fastställas bara genom att se ordet i artikeln. Ett par förekomster föll bort i urvalet, sådana fall kunde vara när ordet "hen-ne" eller "hen-rik" förekom i radbrytningar. Ordets innebörd som tolkas genom hen-typ kodades utifrån Figur 2. För att fastställa hen-typ behövde meningen som ordet användes i läsas för att förstå ordets

språkliga sammanhang. I ett par fall krävdes en längre genomläsning av artikeln för att kunna vara säker vem eller vad ordet syftade på. Genom att studera tidigare forskning och genomföra en pilotkodning kunde vi känna oss säkra i att varje hen tilldelades rätt hen-typ i kodningen.

5.5 Validitet

Begreppsvaliditet

Ser man till utformningen av undersökningen finns det flera faktorer som gör att resultatet uppnår en relativt god intern validitet. Däremot är konsekvensen av att endast Aftonbladet undersöktes en närmast obefintligt extern validitet.

Undersökningens initiala syfte var att ge en bild av hur ordet hen används i svenska dagstidningar. Att undersöka flera, snarare än en skulle ge en extern validitet, en större generaliserbarhet. Men i och med den skarpa avgränsningen som gjordes på grund av tidsbrist, analyserades endast en tidning, vilket blev Aftonbladet inom gruppen; kvällstidning i storstad. Att urvalet saknar en andra eller fler tidningar gör att resultaten inte kan jämföras med eller relateras till något mer än tidigare forskning i viss mån. Men även i relation till tidigare forskning kan man konstatera viss problematik då perspektiven är olika. Att samma hen-typer existerar är exempelvis ett konstaterande med täckning, men till vilken utsträckning är en svårare koppling då förekomsten kan ha mätts på olika sätt. Den externa validiteten minskar kraftigt i och med det beslutet men även begreppsvaliditeten tar rejäl skada eftersom avståndet mellan användningen i svensk dagspress till endast en svensk tidning är såpass stort (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:58).

Begreppsvaliditeten kan i sammantaget sägas vara förhållandevis god. De flesta teoretiska begrepp som läggs fram har en tydlig koppling till de operationella indikatorerna som har valts (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:58). *Förekomst* som syftar till hur många gånger ordet hen används i artiklar är definitionen direkt överförd till en operationell indikator. Det gör att kopplingen till operationaliseringen har en tydlig överensstämmelse med den teoretiska definitionen då indikatorn är i princip identisk med begreppet. (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:56).

Om det teoretiska begreppet *innebörd* bäst operationaliseras genom “språkliga funktioner” kan diskuteras. Samtidigt har varit konsekvent hållit fast till hen-typerna i figur 1. Något som höjer risken för osystematiska fel är de hen som kodats som “övriga”. Som mest har denna kategori stått för 5 procent av alla förekomster under ett år, en andel som inte är stor men som heller inte ska bortses ifrån (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:56). Även den osäkra kodningen av typen substantiv skapar viss inskränkning på kvalitén. Frånsett den lilla andel hen har samtliga förekomster kunnat sorteras med säkerhet vilket bör ge en god överensstämmelse mellan vår teoretiska definition och operationaliseringen då vi med stöd från tidigare forskning grundligt täcker upp vad *innebörd* kan betyda med de indikatorerna som är valda till undersökningen (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:56).

Sammanhang är den av de tre definitionerna på förhand hade svagast överensstämmelse med operationella indikatorerna. Både den teoretiska definitionen och operationaliseringen har här en svagare struktur än vad förekomst och *innebörd* har. Det grundar sig i att det finns så många *sammanhang* att vi omöjligt kan fastställa alla. Här har vi gjort ett urval som vi anser passande för undersökningen som ger en grundläggande inblick i vilka samband som finns kring ordet. Men validiteten är lägre för definitionen *sammanhang* på grund av detta. (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:56).

Trots att dagstidningar, *sammanhang* och i förlängningen resultatet ges en något sämre validitet så skapar samtliga avstånd mellan teoretisk definition och operationella indikatorer en relativt god begreppsvaliditet för undersökningen tillsammans med frånvaron av systematiska fel (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:56). Vår tredje teoretiska definition och operationalisering kring *sammanhang* sänker validiteten till viss del då de utvalda *sammanhang* endast täcker en bråkdel av vad vi definierar som *sammanhang* (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:58). Ett tydligt systematiskt fel är dock att inte inkludera “hens” och “henoms” i sökningen. Konsekvensen blev 50 uteblivna förekomster som kan ha påverkat våra resultat.

Frånvaron av *systematiska fel* anser vi vara relativt god för att vi har mestadels tydliga kopplingar mellan våra teoretiska definitioner och operationaliseringarna som visar att vi faktiskt mäter det vi har tänkt oss som bör ge det svar vi är ute efter. Vi har mest använt oss av enkla och okomplicerade begrepp som befinner sig nära det som skall mätas på den operationella nivån vilket gör att övergången där emellan är blir oproblematisk (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:58).

Reliabilitet

Totalurvalet förde med sig 590 undersökningsenheter. Detta stora urval gjorde att tiden som varje undersökningsenhet var mycket begränsad, något som kan föra med sig osystematiska fel (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:58). Innan genomförandet av kodningen som ledde fram till vårt resultat gjordes en pilotkodning. På så sätt kunde vi vara tydliga över hur våra definitioner i sorteringen såg ut och hur vanligt förekommande gränsfall skulle sorteras för att minska risken för slump- och slarvfel. Samtidigt är ordet *hen* såpass nytt att många unika fall dyker upp. Kategorin "övrigt" i undersökningen av *hen*-typ har därför sannolikt fått en något större procentandel än vad exempelvis en erfaren språkvetare hade fått.

Resultatsvaliditeten anser vi vara på en hög nivå då anser oss mäter det vi avsett göra. (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:63). Utgångspunkten för undersökningen är att mäta förekomsten av *hen*, vilken innebörd ordet ges samt i vilka typer av sammanhang ordet förekommer i. Alla tänkbara typer av sammanhang omöjligt kan undersökas. Vi vara tydliga med avgränsningarna som gjorts och hur vi definierar sammanhang.

Undersökningens interna validitet bör vara på en hög nivå då våra tydliga avgränsningar med våra teoretiska definitioner som utgångspunkter bör ge välgrundande slutsatser utifrån det material vi valt (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2012:57). Totalurval för både förekomst och innebörd ger bra förutsättningar för att ge ett trovärdigt resultat av *hens* förekomst i Aftonbladet mellan 2013 till 2015.

6. Resultat & Analys

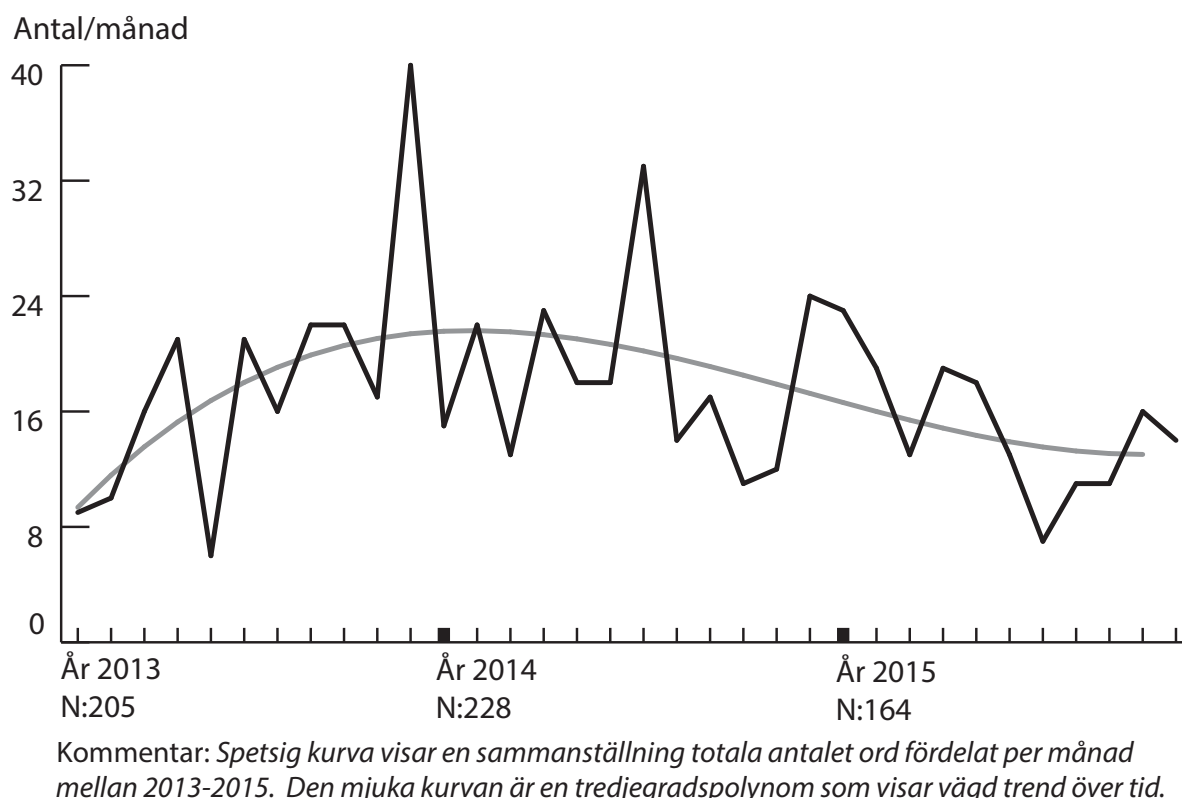
I följande avsnitt presenteras, kommenteras och analyseras våra resultat. På var och en av frågorna ges först en övergripande förklaring av de viktigaste resultaten, därefter en mer detaljerad beskrivning följt av en analys utifrån de teorier som presenterades i kapitel 4.

6.1 Frågeställning 1

I vilken utsträckning har förekomsten av ordet *hen* förändrats mellan 2013 till 2015?

Resultatet i figur 3 visar att förekomsten av ordet ökar under 2013 och början av 2014. Under senare delen av 2014 och 2015 sjunker antalet förekomster. 2014 är det år med flest förekomster av *hen* (228).

Figur 3: Förekomst av ordet "hen" i Aftobladet 2013-2015

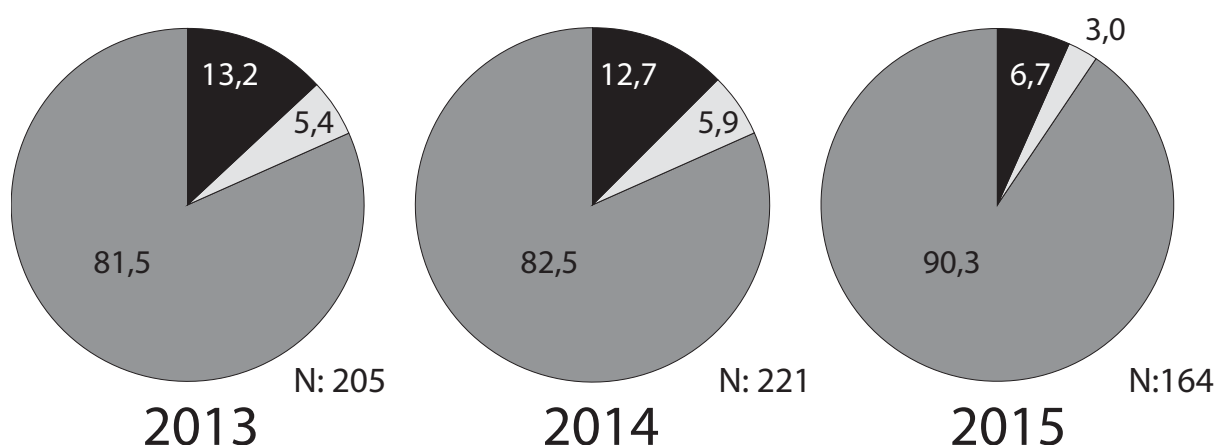
Över undersökningsperioden är användningen av ordet *hen* relativt konstant. Bortsett från några få avvikelser ligger antalet *hen* stabilt mellan 15 och 25 förekomster per månad under

större delen av 2013 och 2014. År 2015 är något mer ojämnt men visar i sammantaget ett dalande trend. Det ska givetvis tas i beaktande att 2015 har färre undersökningsmånader både för denna och kommande figurer. Detta är samtidigt ingenting som påverkar trenden.

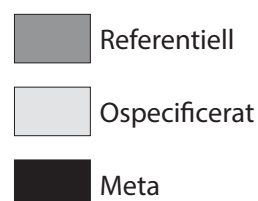
Ordet hen förekommer som minst 5 gånger i en och samma månad (maj 2013) och den högsta noteringen är 40 gånger under december månad samma år. Denna höga noteringen kan delvis förklaras genom artikelserien “med hen vill jag glögga” som pågick mellan 1/12-24/12. En andra stark avvikelse sker under juli 2014 i samband med nyheten om att ordet tar plats i nästa upplaga av SAOL. Händelsen skapade flera artiklar om hen-debatten på två dagar med titlar som “Hen får stanna kvar” och “kommer du använda ordet hen?”. Dessa genererade fler förekomster av meta-hen (13) än hela 2015 (11). Multipla förekomster av ordet hen i samma artiklar behandlas längre fram i detta avsnitt.

Sammantaget visar resultatet i figur 4 att referentiell användning av ordet förekommer i långt större utsträckning än meta-hen. Från 2014 till 2015 halveras andelen meta-hen samtidigt som den referentiella andelen ökar.

Figur 4: Relativ fördelning mellan referentiell- och metaanvändning av ordet hen mellan 2013-2015

Kommentar: Undersökningen av 2015 har består endast av elva undersökningsmånader, en konsekvens av uppsatsens fördigställande 8/12-2015

Under 2013 påträffades 205 förekomster av ordet. Av dessa utgjorde meta-hen 13% (27 st) av förekomsterna. 2014 ökade det totala antalet förekomster till 221. Meta-hen stod för 12.7 % (28 st). Under det sista undersökningsåret sjönk det totala antalet till 164 förekomster med en meta-andel på 6,7 % (11 st).

Kategorin meta-hen innehöll stor andel multipla förekomster, något som bör tas i beaktning när figur 4 studeras. En tredjedel av artiklarna innehållande ett meta-hen innehöll minst ytterligare ett. I artiklar där ordet var ett ämne för stycket eller hela artikeln var också en upprepad meta-användning en vanlig följd. För att sammanfatta: ett meta-hen kommer sällan ensamt i Aftonbladet.

Resultatet från Ledin & Lyngfelt (2013) visade att av de totalt 113 förekomsterna i Göteborgs-posten 2012 var meta-användningen dubbelt så vanlig (70) som den referentiella (35). Detta resultat kan inte på ett giltigt sätt jämföras med denna uppsats resultat som i sådana fall skulle påvisa att en stor förändring skett. Men ett bevis som skulle styrka en sådan slutsats är meta-hens fortsatt nedåtgående trend mellan 2013-2015.

Om figur 4 studeras är andelen meta-hen oförändrad mellan 2013 och 2014 för att sedan sjunka till närmre hälften 2015. Trenden kan sägas vara ännu mer stadigt nedåtgående utifrån perspektivet "antalet artiklar innehållande meta-hen". Den nedåtgående trenden syns då även mellan 2013 (22 artiklar) och 2014 (15 artiklar).

Dagordningsteorin som diskuteras i kapitel 2 har en första nivå som förklarar kopplingen mellan vilka ämnen media prioriterar och vad allmänheten prioriterar (McCombs 2006). För att relatera till våra resultat kan det utifrån en sjunkande andel meta-hen konstateras att hen som ämne inte längre prioriteras på dagordningen under 2015 på samma sätt som 2013-2014. Jämförs resultaten med tidigare forskning har ordet hen i Aftonbladet mellan 2013-2015 en större andel referentiella användningar vilket kan peka på att hen blivit en mer naturlig del av språket. Detta skulle sammantaget kunna innebära att medieeffekter kan ha påverkat

medborgarna till en mer vardagsnära användning av hen, snarare än att diskutera med varandra huruvida de ska använda hen eller inte.

Det är viktigt att betona att vi saknar kunskap om hur medierapporteringen av hen relaterar till rapporteringen av andra ämnen. Därför är det svårt att avgöra hur ämnet hen prioriterats på mediernas agenda. Vad resultaten samtidigt visar är att ämnet faktiskt finns med på mediernas agenda, dvs att ämnet uppmärksammas och att denna förekomst var som högst 2013-2014 medan den sjunkit 2015.

Bertils (2012) konstaterade utifrån sina resultat att den starka politiska laddning som präglat *hen* började försvagas och att ordet *hen* rörde sig mot en mer allmänspråkligt och neutral användning. Denna studies resultat, som visserligen begränsar sig till en tidning, är i linje med Bertils resultat. Att *meta-hen* blir färre tyder på att *hen*-debatten avtagit och därmed inte har en plats högt upp på dagordningen. Om debattens försvagning ska förklaras utifrån dagordningsteorins händelseförlopp för enskilda ämnen gör McCombs (2006) gällande att ämnen som nyhetstidsskrifter behandlar har åtta veckors stark korrelation mellan medias och allmänhetens dagordning och därefter 26 veckors försvagning, då fortfarande med signifikant korrelation. Detta händelseförlopp bör dock i första hand appliceras på år 2012 när debatten tog fart, men en period som inte finns med i vårt undersökningsintervall. När den här studiens undersökningsperiod tar vid har, utifrån antagandet att Aftonbladet visar liknande förhållande mellan metaanvändning och referentiell användning som den GP hade under 2012, debatten redan hunnit försvagas till den grad att antalet *meta-hen* endast utgör en sjättedel av antalet referentiella *hen*.

6.2 Frågeställning 2

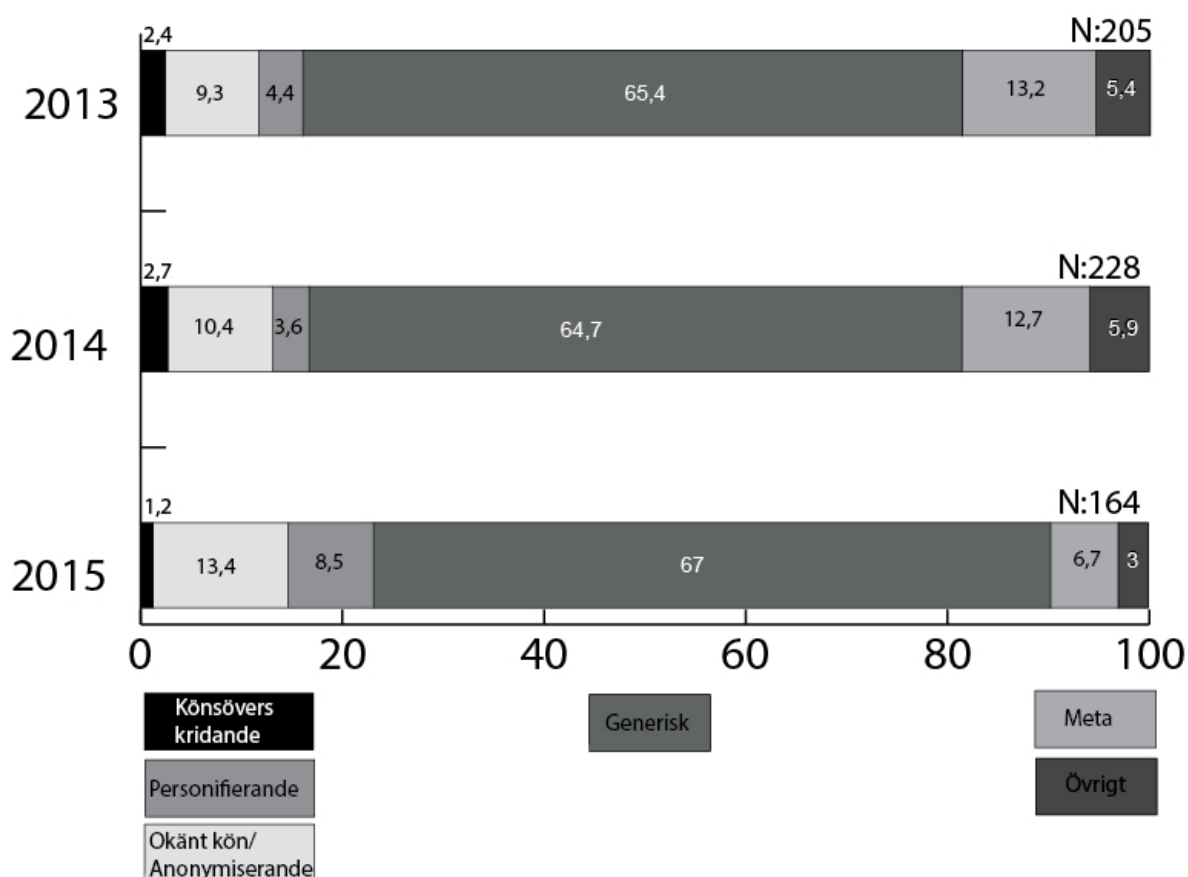
Vilka olika innebörder ges ordet hen, och i vilken utsträckning förekommer dessa?

Resultatet visar att generiskt *hen* är den i särklass vanligaste formen av ordet i Aftonbladet. En ökning av personifierande och okänt kön/anonymiserande gör att den kategorin "specifik person" blir allt vanligare. *Meta-hen* har som tidigare nämnts i fråga 1 en nedåtgående trend.

Tidigare forskning visade också på att den generiska användningen var den vanligaste (Milles, 2013; Bertils, 2012). I Aftonbladet används generiskt hen ofta som ett verktyg för att måla upp hypotetiska scenarion som kan tala till vem som helst.

Figur 5: Fördelning av hen-typer i Aftnbladet 2013-2015 (procent)

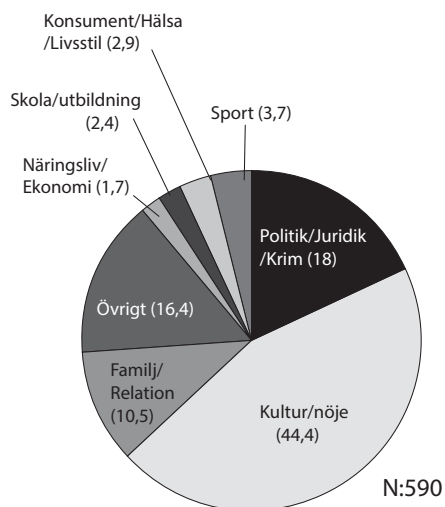
De specifika hen-typerna tar större plats under 2015. Att den generiska användningen är närmast konstant över de tre åren visar att de specifika hen-typerna, främst personifierande och okänt kön/ anonymiserande, blir vanligare. Detta i takt med att hende-batten som genererar meta-hen blivit lägre prioriterad på dagordningen. En oväntat stor del av förekomsterna bestod av personifierande hen och av utvecklingen att döma blir denna användning allt vanligare. Ledin & Lyngfelt (2013) hade inga sådana förekomster i sin undersökning. En tänkbar förklaring till detta är att djur som benämns som hen även kan gå

under kategorin okänt kön. Däri kan hela förklaringen dock inte ligga. Användandet av hen förekom flertalet gånger även som personifierande av olika väsen som “gud” och “djävulen.

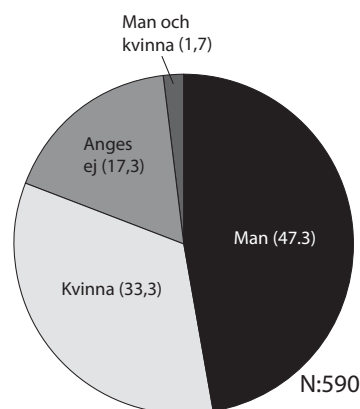
6.3 Frågeställning 3

I vilka, och till vilken utsträckning förekommer ordet hen i olika sammanhang?

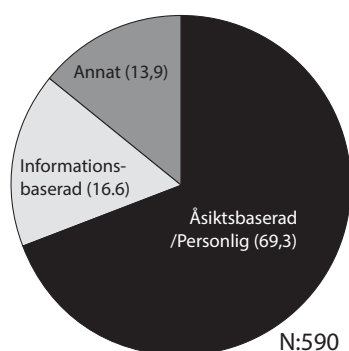
Resultatet visar att ordet hen främst används i artiklar inom området kultur/nöje och familj/relation dvs klassiskt mjuka ämnen men även i stor utsträckning inom områdena politik/juridik/krim dvs klassiskt hårda ämnen. Män använder ordet i större utsträckning än kvinnor. En klar majoritet av förekomsterna används i artiklar med personlig- eller åsiktskaraktär. Krönikor/essäer samt faktarutor/tillägg är den vanligaste sortens artikeltyper där ordet används. De viktigaste resultaten i detta avsnitt är de vi kopplar till könsmärkning. Andra resultat redovisas ändå först eftersom de (främst figur 6 och 7) ligger till grund för redovisning av resultat kopplat till könsmärkning i tabell 2.

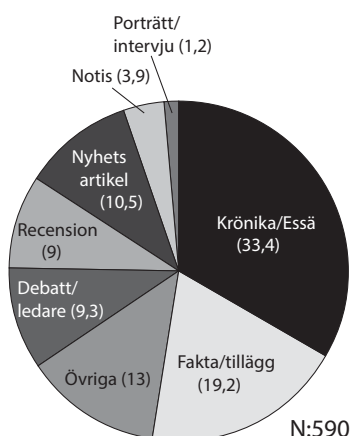
Figur 6: Fördelning av ämnesområden där ordet "hen" förekommer (procent).

Figur 7: Könfördelning av författare till artiklar innehållande ordet hen (procent).

Figur 8: Fördelning av artikelkaraktär där ordet "hen" förekommer (procent.)

Figur 9: Fördelning av artikeltyp där ordet "hen" förekommer (procent).

Att ordet främst användes på kultur- och nöjessidorna är i linje med Milles (2013) resultat. Samtidigt bör kultursidornas ämnesbredd i sig nämnas i sammanhanget. Kategorin "övrigt" inbegriper många artiklar inom den svårdefinierade kategorin "samhälle". Språk, genus, sociala förhållanden och media var ett par återkommande områden som inte kunde definieras tydligt nog och/eller hade för få förekomster för att få en egen kategori. Artiklar innehållande ordet hen inom området sport har endast påträffats vid ett tillfälle inom den tidigare forskningen (Bertils, 2012). Med detta som bakgrund var resultatet för området något överraskande med 3,7 procent av fallen (22 förekomster). Ordets användning har en stark

koppling till områden och artiklar av mjuk karaktär (58 procent), mer än dubbelt så vanligt. Hårda och mjuka bevakningsområden diskuteras närmre i nästa avsnitt med koppling till könsmärkning.

Könsfördelningen gav ett oväntat resultat. Om ordet *hen* är ett sätt att möta världen mer förutsättningslöst (Milles, Salmson, Tomicic, 2012, 20 januari) efter att mannens “han” länge dominerat som generisk användning i språket, ett fenomen beskrivet av Pauwels (1998) som “lingvistisk sexism”, kan ett antagande om att kvinnor i första hand driver en sådan språklig förändring framåt vara nära till hands. Tidigare forskningen har dessutom visat att ordet använts mer frekvent av kvinnor i såväl tidningstext (Lundberg & Verina, 2012) som bloggtexter (Ledin 2012) och akademiska uppsatser (Milles 2013). Vidare ska nämnas att en betydande del av artiklarna inte kunnat koda som varken man eller kvinna. Av dessa är 56 procent faktarutor och tillägg, en artikeltyp som ofta förekom på relations- och familjesidorna där kvinnor skrev de flesta huvudartiklarna och sannolikt även dess tillägg.

Resultatet visar att förekomsten i åsiktsbetonade artiklar är fyra gånger så vanligt som i informationsbaserade. Aftonbladets roll som kvällstidning för med sig att andelen artiklar av ren informationsbaserad karaktär är relativt få. Resultatet nyanseras av Bertils (2012) med stor spridning bland tidningar (men med betydligt mindre urval). Studien visade att åsiktsbetonade texter innehållande ordet *hen* var blott dubbelt så vanligt som i informationsbetonade.

Könsmärkning

Resultaten från figur 6 och 7 ovan samkörs nedan för att resultatet ska kunna tolkas genom könsmärkningsteori. Resultatet visar att vissa mönster i könsmärkningen av hårda och mjuka bevakningsområden innehållande ordet *hen* existerar. Samtidigt överstiger endast två av nio bevakningsområden en skevare fördelning än 60/40 mellan kvinnor och män, ett resultat som tyder på en avsaknad av signifikant könsmärkning av hur ordet *hen* används i Aftonbladet.

Tabell 2: Könsmärkning

	Artikelförfattare Man (%)	Artikelförfattare Kvinna (%)	Artikelförfattare totalt (%)	N	Könsmärkt
HÅRDA					
Politik/juridik/krim	62	38	100	82	JA
Näringsliv/ekonomi	57	43	100	7	NEJ
Sport	86	14	100	21	JA
MJUKA					
Kultur/Nöje	59	41	100	237	NEJ
Vård/omsorg	50	50	100	2	NEJ
Skola/utbildning	42	58	100	12	NEJ
Relation/familj	42	58	100	38	NEJ
NEUTRALA					
Konsument/livsstil	60	40	100	10	NEJ
Övriga	54	46	100	62	NEJ
Total	59	41	100	471	NEJ

Kommentar: Tabellen visar den könsmissiga fördelningen av författare till artiklar innehållande ordet hen per bevakningsområde. De 471 förekomsterna inbegriper endast hen i artiklar där artikelförfattarens kön kunnat fastställas.

Könsmärkningsteorin som diskuteras i kapitel 2 har inom journalistiken använts för att dela in bevakningsområden i manliga eller “hårda” och kvinnliga eller “mjuka” bevakningsområden. Utifrån kravet som Edström (2006) ställer upp om fördelning skevare än 60/40 för att definiera något som könsmärkt är det enbart sporten, med 83 procent män som sticker ut anmärkningsvärt, även politik/juridik/krim tar sig över spärren för könsmärkning på ett definitionsmissigt plan. Flertalet bevakningsområden ligger samtidigt kring denna gräns vilket inte gör kategorin särskilt avvikande. Få ämnen sticker ut i sin fördelning fränsett

sporten, samtidigt finns ett genomgående könsbevarande mönster i resultatet. Män skriver mest om hårda ämnen och kvinnor mest om mjuka.

Området som ensamt visar ett könsbrytande resultat är nöje/kultur. Vi har tidigare diskuterat områdets breda definition i Aftonbladet vilket kan påverkat det könsbrytande resultatet.

Hårda ämnen, i synnerhet politik, behandlades ofta på kultursidorna. Området är dessutom det med i särklass flest förekomster (237) vilket medför att det totala resultatet färgas starkt av denna kategori. Förslag på hur bevakningsområde i dessa fall kunnat sorteras på ett mer träffsäkert sätt diskuteras senare i uppsatsen.

7. Slutsats

För att se vilka slutsatser vi kan dra utifrån studien ska vi i det här avsnittet sammanfatta resultaten och återkoppla till vårt syfte. Vidare kopplas resultaten till tidigare forskning för att se på vilket sett studien har bidragit till forskningsområdet.

7.1 Syfte

Studiens syfte har varit *att undersöka hur förekomsten av ordet hen förändrats mellan 2013-2015, vad ordet ges för innebörd samt i vilka sammanhang det förekommer i svensk dagspress.*

Utifrån resultaten kan vi se att förekomsten av ordet hen har ökat under 2013 till början av 2014. Däremot ser vi en nedåtgående trend i slutet på 2014 till 2015. Av de tre åren förekom hen som mest år 2014 med 228 påträffade användningar. Under tidsperioden gick det också att fastställa att användningen av meta-hen har minskat kontinuerligt i takt med att referentiella hen används i större utsträckning.

I Aftonbladet är användandet av generiskt hen den vanligaste användningsformen. Specifika hen-typer ökar vilket tillsammans med generiska hen vilket visar att den referentiella användningen blir vanligare samtidigt som metaanvändning blir alltmer ovanlig.

Ser man till de olika sammanhangen förekommer hen oftast inom mjuka bevakningsområden som kultur/nöje eller familj/relation. Även det hårda bevakningsområdet politik/juridik/krim hade en betydande andel. Kopplade man användningen till kön på skribent finns en tydlig skillnad. Män stod för 47,3 procent medan kvinnor stod för endast 33,3 procent.

7.2 Återkoppling till tidigare forskning

Blickar man tillbaka på tidigare forskning så kan man göra vissa kopplingar till resultaten från denna undersökning. I många avseenden har vi använt tidigare forskning som vetenskaplig utgångspunkt med förhoppningen om att påvisa hur utvecklingen sett ut. Värt att nämna här är att jämförelserna inte är helt tillförlitliga då olika urval och tillvägagångssätt gör att resultaten kan skilja sig åt, men det kan dock fungera som en fingervisning för att visa hur användningen av ordet hen har utvecklats.

Tittar man först på resultaten från Ledin & Lyngfelts (2013) undersökning var det meta-hen som dominerade användningen. Här ser vi den första skillnaden då den här undersökningen visar att meta-hen sjunker allt mer medan den referentiella användningen ökar. Tillsammans med att användandet mest förekom i diskussioner om ordet hen menade Ledin & Lyngfelt att ordet inte kunde anses etablerat i standardskriftspråket, ett resultat som tydligt skiljer sig från våra resultat med en klar referentiell dominans.

8. Slutdiskussion

I detta avsnitt följer en diskussion som från olika vinklar reflekterar över arbetet och den färdiga undersökningen. Hur har arbetet fortlöpt och hur har besluten som tagits påverkat det slutgiltiga resultatet? Vad kan man se för koppling mellan undersökningen och ett samhällsvetenskapligt perspektiv och hur skulle man kunna forska vidare för att utveckla området ännu mer?

8.1 Reflektion kring undersökningen

Om man i stora drag ska reflektera över undersökningens resultat så är det rimligt att börja med själva utformningen av syftet. Vi har besvarat syftet genom tre stycken frågeställningar som har haft förhållandevis goda förhållanden mellan teoretisk definition och operationella indikatorer. Det har lett till att vi har fått resultat som direkt påvisar förekomst, innebörd och sammanhang och att vi hållit oss inom syftets ramar. Totalurvaler av förekomsterna av ordet har gett en god intern validitet. Vi har undersökt det vi ämnat undersöka sett till det specifika urvalet.

I anslutning till syftet ville vi även ta reda på om ordet hen hade gått från att vara ett omdiskuterat ämne till att bli ett naturligt ord i den offentliga svenskan. Ser man till det färdiga resultatet så finns det indikationer på att en förändring har skett i och med ökningen av den referentiella användningen och att ordet inte längre diskuteras i samma utsträckning som tidigare.

Gällande undersökningens urval så fick vi göra omfattande begränsningar vilket ledde till att den externa validiteten blev lidande. Vi valde att undersöka en tidning istället för flera vilket skapade en direkt försämring av undersökningens generaliserbarhet. Det medförde också att avståndet mellan vår teoretiska definition *svensk dagspress* och den operationella indikatorn, som endast blev tidningen Aftonbladet, inte har en hög överensstämmelse. Även om totalurvalet teoretisk sett gett oss den bästa interna validiteten borde valet fallit på ett annat urval som medfört tid till fler tidningar och därmed bättre extern validitet.

8.2 Samhällsvetenskaplig relevans

En ökad andel referentiella hen och en minskad andel meta-hen tyder på att hen har en mer naturlig roll i svensk dagspress idag jämfört med under 2012. I och med denna utveckling och att dagspress kan ses som en stor del i den offentliga svenskan så kan man börja dra vissa paralleller till att den nya användningen skulle kunna påverka samhällets användning av ordet. Även om detta är på en spekulativ nivå så kan studien visa att användningen av ordet förändras och tillsammans med tidningsutgivarnas information om att en stor del av Sveriges befolkning tar del av denna språkförändring, så bör en samhällelig påverkan vara existerande.

Här kan man dra vissa paralleller till journalistyrket som ett tydligt kugghjul i den språkliga utvecklingen. Dels genom att följa utvecklingen med införandet i SAOL och att föra debatten framåt skapar journalisterna också en debatt i samhället i stort. Man också påstå att journalisternas egna användning sedan kan påverka samhället att använda ordet då den offentliga svenskan till viss del påverkas av vad journalistiken förmedlar.

Även om våra resultat likt tidigare forskning visar att ordet främst förekommer på kultur/nöjessidorna kan vi samtidigt konstatera att ordet används flera gånger inom områden som sport, i nyhetsjournalistiken och även inom politiska/juridiska frågor. I sammantaget är det få områden inom vilka ordet helt saknas. Hen når inte bara en nischad och genusmedveten klick utan får teoretisk påverkan på en bred läsarskara.

8.3 Förslag på vidare forskning

Till att börja med hade denna uppsats kunnat göras om på nytt med små strategiska förändringar som kunnat medföra bredare slutsatser. Det skulle innebära att man utgick ifrån ett större antal tidningar med olika spridningsgrad, skilda politiska färger och annorlunda innehåll. Det skulle ge en bredare förståelse med en högre grad av extern validitet om hur svenska redaktioner förhåller sig till användandet. Detta saknas inom forskningsområdet, speciellt för tidsperioden efter hen-debatten från 2103 och framåt.

Vidare hade en liknande studie med djupare analys av ämne kopplat till användning av ordet bidragit till en bättre förståelse av vilka sammanhang ordet förekommer.

En tidsperiod som skulle behöva mer forskning är den själva etableringsfasen som pågick åren innan 2012. En undersökning av den tidsperioden skulle ge en tydligare bild av ordets framväxt och en mer enhetlig koppling från det att ordet började synas till det att det börjar bli en del i den allmänna svenskan. Att studier fokuserat på text är på många sätt förståeligt. Samtidigt finns ett intressant steg mellan hur text och ljud/bild används. Här skulle TV och radio kunna fungera som urvalsområde som likt dagspress har en roll i användningen den offentliga svenskan så som tidigare har diskuterats kring dagspress.

En intressant teori som utvecklades från resultaten som kopplades till könsmärkning var att ordet hen kan tjäna som ett hierarkiskt verktyg. Att studera detta närmare i en språkstudie vore intressant.

9. Referenslista

Asp, K. (2000). *Journalist 2000*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs universitet.

Bertils, K. (2011). *Hen – ett könsneutralt pronomen på väg in i allmänspråket? En studie av funktionen och spridningen av ordet hen i bloggar och dagspress* (Kandidatuppsats). Umeå: Institutionen för språkstudier, Umeå universitet. Hämtad 2015-12-02 från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:610198/FULLTEXT01.pdf>

Cederskog, G. (2012, 15 september) Det lilla ordet med den stora laddningen. Dagens Nyheter. Hämtad 2015-12-02 från <http://www.dn.se/kultur-noje/det-lilla-ordet-med-den-stora-laddningen/>

Djerf-Pierre, M. (2003). Journalistikens kön. Fältets struktur och logik under 1900-talet. Ur *Kvinnovetenskaplig tidskrift* 2.03., 29-52.

Edström, E. (2006). *TV-Rummets eliter. Föreställningar om kön och makt i fakta och fiktion*. (Doktorsavhandling, Göteborgs universitet för filosofie doktorsexamen). Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet. Hämtad 2015-12-02 från https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/16929/5/gupea_2077_16929_5.pdf

Eriksson, U. (2000). *Det mangranna sällskapet. Om konstruktionen av kön i företag*. (Doktorsavhandling, Göteborgs universitet Företagsekonomiska institutionen). Göteborg: BAS

Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Wängnerud, Lena. (2012). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4:e upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Josephson, O. (2013, 8 januari). Ett »att» viktigare än ståhjulingen. Svenska Dagbladet. Hämtad 2015-12-02 från <http://www.svd.se/ett-att-viktigare-an-stahjulingen>

Klapper, J. (1960). *The effects of Mass Communication*. New York: Free Press.

Ledin, Per, (2012, 28 november) (pågående studie). Hen i bloggofären: Spridningsmönster. [Blogginlägg]. Hämtad 2012-11-30 från <http://pasvenska.se/hen-i-bloggofaren-spridningsmonster/>

Ledin, Per & Lyngfelt, Benjamin. (2013). Olika hen-syn Om bruket av hen i bloggar, tidningstexter och studentuppsatser. *Språk och stil*, 23: 141–174.

Lindqvist, J. (2015, 14 april). Rekordmånga nya ord SAOL. Göteborgs Posten. Hämtad 2015-12-02 från <http://www.gp.se/nyheter/sverige/1.2685323-rekordmanga-nya-ord-i-saol>

Lundberg, C. & Verina, L. (2012). Hen kan du vara själv – gubbkärring. Debatten om det könsneutrala pronomenet ”hen” i svensk storstadspress (Kandidatuppsats). Stockholm: Institutionen för kommunikation, medier och IT, Södertörns Högskola- Hämtad 2015-12-03 från <http://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:549099/FULLTEXT01.pdf>

Löfgren Nilsson, M. (2004). *Könsmärkning i SVT:s nyheter 1958-2003*. Nordicom Information 4/2004. Göteborg:Nordicom. 39-50.

Löfgren Nilsson, M. (2007). Journalistiken – ett könsmärkt fält? Ur Asp, K. (red.) *Den svenska journalistkåren*. JMG, Institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs universitet. Göteborg: 45-53.

McCombs, M. (2006). *Makten över dagordningen. Om medierna, politiken och opinionsbildningen*. Stockholm: SNS förlag.

McQuail, D. (2005). *Mass communication Theory*. Femte upplagan. London: Sage. 419.

Melin, M. (2008). *Gendered Journalism Cultures. Strategies and Tactics in the Fields of Journalism in Britain and Sweden*. (Doktorsavhandling, Göteborgs universitet för filosofie doktorsexamen). Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs

universitet. Hämtad 2015-12-03 från http://jmg.gu.se/digitalAssets/1319/1319781_abstract.pdf

Milles, K. (2013). En öppning i en sluten ordklass?: Den nya användningen av pronomenet hen. *Språk & Stil*, 23: 107-140.

Milles, K., Salmson, K., & Tomicic, M. (2012, 20 januari). Det behövs ett nytt ord i svenska språket. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2015-12-02 från <http://www.svd.se/det-behovs-ett-nytt-ord-i-svenska-spraket/om/debatt>

Paterson, Laura Louise. (2011). Epicene pronouns in UK national newspapers: A diachronic study. *ICAME* 36: 171-186.

Pauwels, Anne. (1998). *Women Changing Language*. Harlow: Longman.

Svanlund, Jan. (2009). *Lexikal etablering. En korpusundersökning av hur nya sammansättningar konventionaliseras och får sin betydelse*. Acta universitatis Stockholmiensis 52. Stockholm: Stockholms universitet.

Svensson, A. (2012, 2 december). Hens uppgång har nått hovrätten. [Blogginlägg]. Hämtad 2015-12-02 från <http://spraktidningen.se/blogg/hens-uppgang-har-natt-hovratten>

Tidningsutgivarna, 2012. *Svensk dagspress 2012*. Stockholm: Tidningsutgivarna. Hämtad 2015-12-05 från http://www.tu.se/images/stories/Document/Branschinfo/TU_Svensk_Dagspress_2012.pdf

Tidningsutgivarna. (2015). *Svensk dagspress 2015/2016*. Stockholm: Tidningsutgivarna. Hämtad 2015-12-04 från http://www.dagspress.se/images/stories/SvenskDagspress2015_2016.pdf

BILAGA 1: KODSCHEMMA

A. <u>Artikel-ID</u>	50. <u>Metaforisk</u>
B. Tidning:	98. <u>Ospecifierat</u>
1. Aftonbladet	99. Övrigt
C. År	H. Kön skribent
1. 2013	1. Man
2. 2014	2. Kvinna
3. 2015	99. <u>Okodbart</u>
D. Månad	I. Karaktär artikel
1. Januari	1. <u>Personlig/Åsiktsbaserad</u>
2. Februari	2. <u>Informationsbaserad</u>
3. Mars	99. <u>Okodbart</u>
4. April	J. Artikeltyp
5. Maj	1. Nyhetsartikel
6. Juni	2. Notis
7. Juli	3. Reportage
8. Augusti	4. Ledare
9. September	5. Porträtt
10. Oktober	6. Krönika
11. November	7. Recension
12. December	8. Debatt
E. Dag	9. Intervju
1. 1	10. Faktaruta/ <u>Tillägg</u>
2. 2	99. <u>Okodbart</u>
.....	
31. 31	K. Nyhetsområde
F. Rubrik	1. Politik/Juridik/Krim
G. <u>Hen-typ</u>	2. Näringsliv/Ekonomi
10. Meta	3. -
20. Specifik	4. Skola/Utbildning
21. <u>Könsöverskridande</u>	5. Konsument/Livsstil
22. <u>Okänt kön/Anonymiserande</u>	6. Relation/Hälsa
23. <u>Personifierande</u>	7. Kultur/Nöje
24. Radikal	8. Sport
30. <u>Generisk</u>	9. Vård/ omsorg
40. Substantiv	10. Övrigt